

زیاد بودن راه‌های

www.Bidary.net

برادر و خواهر گرامی: سلام

آیا شما هم از کسانی هستید که عبادت یا عمل خیر را تنها در برخی شئاتر و یا برخی کارهای نیک محدود می‌بینند؟
بیایید با نگاهی به آیات قرآن و احادیث پیامبرمان ﷺ نگاهی به راه‌های خیر داشته باشیم و ببینیم نگاه ما به نیکی و خیر تا چه حد به دیدگاه دینمان نزدیک است.

راه خیر یا راه‌های خیر؟

الله سبحانه و تعالی در سوره‌ی انبیاء آیه‌ی ۹۰ پس از ذکر برخی از پیامبران و اعمال نیکشان در باره‌ی آنان چنین می‌فرماید:

﴿إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ﴾

«آنان در کارهای نیک شتاب می‌نمودند...»

الله سبحانه و تعالی می‌فرماید: «کارهای نیک». بر این اساس کارهای نیک بسیارند و می‌توان به روش‌های متفاوت، نیکی و خیر نمود و رضایت الله را به دست آورد.

انواع کارهای نیک

بطور کلی کارهای نیک به چند دسته تقسیم می‌شوند:

- ۱- کارهای نیکی که نیاز به تلاش بدنی دارند. مانند نماز و روزه و کمک به دیگران در کارهایشان و...
- ۲- کارهای نیکی که نیاز به بذل مال دارند (کمک‌های مالی) مانند زکات و صدقات مالی و کمک مالی در ساختن مساجد و مدارس و بیمارستانها و ...
- ۳- کارهای نیکی که ترکیبی از تلاش بدنی و بذل مال هستند مانند حج خانه‌ی خدا و تلاش در راه کسب علم و...

زیاد بودن راه‌های خیر و نیکی، فضل و کرم و محبتی است از سوی پروردگار متعال تا ما بتوانیم در هر صورت و بر اساس استعدادها و آنچه در توانمان هست به انجام کارهای نیک پردازیم.

تو هم می‌توانی:

از ابودر ﷺ روایت است که عده‌ای از مردم گفتند: ای رسول الله، پاداش را ثروتمندان بردند! آنها مثل ما نماز می‌گزارند و روزه می‌گیرند و (اضافه بر آن) از آنچه از اموالشان اضافه باشد صدقه می‌دهند. پیامبر ﷺ فرمود: آیا خداوند برای شما چیزهایی قرار نداده که صدقه دهید؟ در هر تسبیح (گفتن سبحان الله) برای شما صدقه‌ای است و هر تکبیر (گفتن الله اکبر) صدقه است، و هر تحمید (گفتن الحمد لله) صدقه است، و هر تهلیل (گفتن لا اله الا الله) صدقه است و دستور دادن به کارهای خوب صدقه است و نهی کردن از کارهای بد صدقه است و در همبستری انسان با همسرش صدقه‌ای است. آنها گفتند: آیا اگر کسی از ما شهوتش را برآورده سازد این برایش صدقه به حساب خواهد آمد؟ رسول الله ﷺ فرمودند: به من بگویید اگر شخصی شهوتش را در حرام ارضا کند آیا بر وی گناهی نخواهد بود؟ همینگونه اگر آن را در حلال قرار دهد برایش اجر و پاداش خواهد داشت. (به روایت امام مسلم نیشابوری)

این حدیث نبوی درس‌های زیادی در بر دارد. از جمله اینکه صدقه تنها به صدقات مالی محدود نمی‌شود بلکه بر اساس برنامه و روش اسلامی هر کار نیکی صدقه محسوب می‌شود. و دیگر اینکه اگر انسان با نیت و قصد وارد نشدن به حرام،

رو به انجام عمل مباح بیاورد همان عمل مباح نیز برایش اجر و پاداش به حساب خواهد آمد.

و حتی در نیکی به حیوانات

از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: در اثنايي که مردی از راهی می‌رفت سخت تشنه شد؛ چاهی را دید و داخل آن شد و آب نوشید. بعد از آنکه بیرون آمد سگی را دید که زبانش بیرون آمده و از شدت تشنگی خاک می‌خورد. آن مرد با خود گفت این سگ نیز مثل من تشنه شده. پس دوباره داخل چاه شد و موزه (پاپوش) خود را پر آب کرده و آن را به دهان گرفت و از چاه بالا آمد و سگ را آب داد. الله پاداش او را داد و بخاطر این کارش او را مورد آمرزش قرار داد. اصحاب گفتند: ای رسول الله صلی الله علیه و آله آیا ما در نیکی و کمک به حیوانات نیز اجر و پاداش داریم؟ ایشان فرمودند: در [کمک و نیکی] به هر موجود زنده‌ای اجر و پاداش است. (متفق علیه)

نباید هیچ کار نیکی را دست کم گرفت

همانگونه که خواندیم راه های نیکی بسیارند و ما می‌توانیم در هر موقعیت و زمانی نیکی کنیم و کارهای خیر انجام دهیم. بسیاری از این نیکی‌ها ممکن است در چشم ما کوچک جلوه کنند اما انسان‌های زرنگ و اهل خیر می‌دانند هر خوبی و خیری ارزش خود را دارد و از سویی دیگر خوبی‌های به ظاهر کوچک دری هستند برای نیکی‌های بزرگ.

از ابوذر رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود:

هیچ کار نیکی را حقیر و کم ارزش به حساب نیاور حتی [اگر این کار نیک این باشد که] با برادرت با چهره‌ای بشاش روبرو شوی. (به روایت امام مسلم نیشابوری)

نیکی در تمام روز!

فکر می‌کنم اگر حدیث زیر را بخوانی خواهی دانست چگونه یک انسان مسلمان می‌تواند تمام روز خود را در انجام کارهای نیک بگذراند:

از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: در هر روزی که خورشید آن طلوع می‌کند بر هر مفصل و بندبند بدن انسان‌ها صدقه لازم است: اینکه بین دو نفر عدالت کنی صدقه است و اینکه مردی را در سوار شدن بر وسیله‌ی سواری‌اش کمک کنی یا در بار کردن وسیله‌ی سواری‌اش وی را کمک کنی خودش صدقه است، و سخن نیکو گفتن صدقه است و در هر قدمی که به سوی مسجد (برای نماز) برمی‌داری صدقه است و دور کردن اذیت و آزار از مسیر [مردم] صدقه است. (متفق علیه)

حتی با نصف خرما

شاید با خودت بگویی من به اندازه‌ی کافی مال و ثروت ندارم که به دیگران کمک مالی کنم یا در پروژه‌های خیریه شرکت کنم. اما باید بدانیم الله سبحانه و تعالی از ما در حد توانمان کار نیک می‌خواهد. استطاعت مالی تو در چه حدی است؟ آیا این توان را داری که در حد نصف خرما صدقه بدهی؟ بله نصف خرما! حتما می‌گویی خیلی بیشتر از این هم در توانت هست! پس معطل نکن. همان مقدار را که در توانت هست صدقه بده.

این حدیث را بخوان:

عدی بن حاتم رضی الله عنه می‌گوید: شنیدم رسول الله صلی الله علیه و آله می‌فرمود: از آتش جهنم خود را حفظ کنید حتی اگر با نصف خرما باشد. (متفق علیه)

من به دنبال کار نیکنم!

از خانه خارج می‌شوم... شاید تا قبل از این به بسیاری از نیکی‌ها بی‌اهمیت بودم. اما اگر خوب به اطرافم نظری ببینم خواهم دید بهانه برای انجام کار خوب بسیار زیاد است. مهم این است که قصد انجام خیر داشته باشم و منتظر فرصت. تو هم امتحان کن. منتظر دیگران نمان. اگر تو شروع کنی خوبی به همه سرایت خواهد کرد.

خوبی، خوبی‌های دیگر را در پی خواهد داشت. خوبی باعث خواهد شد وجود ما پاک شود و آمادگی خوبی‌های بزرگتر را در خود بیابیم. برای خوب شدن می‌توانیم از گام‌های کوچک شروع کنیم.

در جستجوی راه‌های خیر باش. راه‌های خیر بسیارند!

نتیجه گیری

- ۱- در هر روز بدن ما نیاز به صدقه دارد.
- ۲- در هر شرایطی می‌شود کار نیک انجام داد.
- ۳- کمک و نیکی به هر موجود زنده‌ای اجر دارد.
- ۴- هر کار نیکی صدقه است.
- ۵- الله از ما به اندازه‌ی توان مالی و بدنی‌مان کار نیک می‌خواهد. از یک انسان متوسط انتظار بخشش و صدقه‌ی مالی یک انسان ثروتمند نمی‌رود.
- ۶- راه‌های خیر و نیکی محدود نیست...